

Hosta virus X:

wat kunnen we ertegen doen?

Hosta virus X (HVX) veroorzaakt sinds enkele jaren problemen in de teelt en export van Hosta's. Voor een soepele export van Hosta's is het van het grootste belang dat het virus ingedamd wordt. Het virus wordt mechanisch overgedragen via verwonding van de Hosta plant. Teelthandelingen vormen daarom een risico bij de verspreiding van het virus. Na een infectie kan het geruime tijd duren voordat symptomen zichtbaar zijn. Ook komt het vaak voor dat er helemaal geen symptomen op de planten verschijnen. Als het virus

eenmaal in de plant aanwezig is, zal dat altijd zo blijven. Dit betekent dat er alles aan gedaan moet worden om virusverspreiding te voorkomen. De in deze factsheet opgenomen adviezen komen voort uit een onderzoek dat is uitgevoerd door PPO met financiering van het Productschap Tuinbouw en ervaringen uit de praktijk. De toetsingen zijn uitgevoerd door Naktuinbouw. Hieronder staan de belangrijkste stappen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus. Zorgvuldigheid wordt zeker beloond.

Wees zorgvuldig met uitgangsmateriaal

Om virusproblemen te voorkomen, is het noodzakelijk dat er met virusvrije partijen wordt gestart. Een grondige toetsing van het uitgangsmateriaal is daarom een absolute noodzaak.

Aandachtspunt bestaande partijen:

- Verwijder alle partijen waarin virus is geconstateerd.

Weefselkweek is een goede manier om materiaal virusvrij te krijgen. Deze vermeerderingsmethode wordt vaak toegepast bij nieuwe soorten en als er geen virusvrije partijen meer voorhanden zijn van bestaande soorten.

Aandachtspunten weefselkweek:

- Een uitgebreide toetsing op HVX (en andere virussen) is van het grootste belang; de gevoelige PCR-testmethode is het meest betrouwbaar gebleken;
- Als een plant in weefselkweek gebracht is, is het verstandig om de eerste lijnen nogmaals te toetsen en deze lijnen vervolgens in de rest van het traject uit elkaar te houden.

De symptomen van HVX verschillen per cultivar.

Extra aandacht op het veld

Wiedeggen levert weinig risico op virusverspreiding. Hosta's worden vlak voor het rooien vaak geklepeld om de bladeren te verwijderen. Pas als het bovengrondse gewas is afgestorven, veroorzaakt klepelen geen groot risico voor de verspreiding van het virus. Bij rooien met machines kan echter wel enige virusoverdracht plaatsvinden.

Aandachtspunten zijn:

- Toets jaarlijks alle partijen in de zomer aan het blad met ELISA (48 blaadjes);
- Maai geen bloemen tijdens de teelt;
- Het is raadzaam om het gewas niet te vroeg af te maaien;
- Klepel eerst de gezonde partijen en daarna pas de viruszieke partijen;
- Reinig de hakselaar grondig tussen verschillende partijen;
- Rooi altijd gezonde partijen het eerst en als laatste partijen met aantastingen;

Bij machinaal rooien kan virusoverdracht plaatsvinden.

- Rooi niet te vroeg;
- Stel de rooimachine zodanig af dat de planten zo min mogelijk beschadigen;
- Reinig de rooimachine grondig tussen verschillende partijen.

Spoelen

De laatste jaren worden steeds meer partijen al in een vroeg stadium gespoeld om ze beter verwerkbaar te maken (kwekerijschoon). Door een te hoge waterdruk kunnen wortels worden beschadigd waardoor via plantcontact virusoverdracht kan plaatsvinden. Na spoelen met een te hoge waterdruk van een zieke partij kan het virus ook in het spoelwater aanwezig zijn. Het risico van virusoverdracht via water tussen partijen wordt echter niet hoog ingeschat.

Aandachtspunten:

- Spoel alleen kwekerijschoon wanneer dat echt nodig is en werk hygiënisch;
- Spoel met zo laag mogelijke waterdruk (max. 0,5 atm.) om wortelschade te beperken;
- Spoel geen gezonde partijen op spoelmachines waar mogelijk ook

besmette partijen zijn gespoeld; spoel virusvrije partijen indien mogelijk vóór de HVX-besmette partijen.

Planten verwerken

Bij het delen en afleverklaar maken van plantmateriaal kan een geringe virusoverdracht plaatsvinden.

Aandachtspunten:

- Gebruik tussen verschillende partijen op z'n minst schone messen en ontsmet het werkblad tussentijds grondig; bij grote partijen is het raadzaam om dit dagelijks te doen;
- Verhitting van messen tijdens het verwerken is de meest efficiënte manier van ontsmetten;
- Verwijder alle partijen waar virus in is geconstateerd;
- Realiseer dat ook zaken als transportbanden, tafels en fusten planten beschadigingen (en dus virusoverdracht kunnen veroorzaken). Ontsmet deze daarom ook grondig tussen de partijen.

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Hendrik Jan Kloosterboer van Anthos: Kloosterboer@anthos.org. Vervolgonderzoek moet meer inzicht geven in het virus en de verspreiding ervan. U kunt ook kijken op www.tuinbouw.nl.

Deze factsheet is gebaseerd op resultaten van gericht onderzoek en vormt van dat onderzoek een samenvatting. Deze publicatie dient als zodanig gelezen te worden. Toepassing van de informatie in deze factsheet of het volledige onderzoeksresultaat dient niet op zichzelf plaats te vinden, doch in het kader van de eigen bedrijfsvoering en met de professionele kennis en de ervaring van en na controle door de gebruiker.

Aan deze factsheet kunnen geen rechten worden ontleend.

© PPO/PT januari 2008.